

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114218323
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Walterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1114218323.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Walterovej a členiek senátu JUDr. Evy Mészárosovej a Mgr. Zity Leimbergerovej, v právnej veci žalobcov v 1. rade: Y. M. B. D. O. H. E. L. Á., U. N. XX.X.XXXX, F. R. F., Z.. E.. V. K. G. Č.. XXXX/X, H. X. A.: N. M. B. D. O. H. E. L. Ý., U. N. XX.X.XXXX, F. R. F., Z.. E.. V. K. G. Č.. XXXX/X, H. X. A.: N. M. B. D. O. H. E. L. Ý., U. N. XX.X.XXXX, F. R. F., Z.. E.. V. K. G. Č.. XXXX/X, H. X. A.: L. M. B. D. O. H. E. L. Ý., U. N. X.X.XXXX, F. R. F., Z.. E.. V. K. G. Č.. XXXX/X, všetci zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., IČO: 47 234 318, Bratislava, Záhradnícka č. 4836/51, za ktorú koná JUDr. Jakub Mandelík, PhD., proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, Bratislava, Štefanovičova č. 4, zastúpený JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Bratislava, Dvořákovo nábrežie č. 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov v 1. až 4. rade a žalovaného proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV (vo veci Okresného súdu Bratislava I) zo dňa 16. mája 2019, č. k. 4 C 115/2014-264, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Mestského súdu Bratislava IV (vo veci Okresného súdu Bratislava I) zo dňa 16. mája 2019, č. k. 4 C 115/2014-264,
- vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 35.000,- €, v 2. rade sumu 35.000,- €, v 3. rade sumu 20.000,- €, v 4. rade sumu 20.000,- € v lehote do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a vo výroku, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol, p o t v r d z u j e ,
- vo výroku, ktorým žalobcom v 1. až 4. rade priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, m e n í t a k , že žalobcom v 1. až 4. rade, každému, p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- II. Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov prvého a tohto odvolacieho konania právo.
- III. Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I. rozsudkom zo dňa 16.5.2019, č. k. 4 C 115/2014-264, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 1., 2. rade, každému, sumu 35.000,- €, žalobcom v 3., 4. rade, každému, sumu 20.000,- €, v lehote do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia; vo zvyšku žalobu zamietol; žalobcom v 1.až 4. rade priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vychádzal zo žaloby doručenej súdu dňa 20.6.2014, ktorou sa žalobcovia v 1. až 4. rade domáhali od žalovaného zaplata sumy 75.000,- €, pre každého, titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia v 1. až 4. rade žalobu odôvodnili tým, že dňa 3.8.2013 došlo v Banskej Bystrici k dopravnej nehode vodiča motorového vozidla zn. E., VIN č. C A. H., narodený dňa X.X.XXXX, bytom F., C. E. č. XXXX/XXA, pri ktorej utrpela G.. G. M., narodená dňa X.X.XXXX, trvale bytom F., Ul. E. V. a G. č. XXXX/X, závažné poranenia, následkom ktorých zomrela. Vznik úrazu bol riadne nahlásený žalovanému ako

príslušnému poisťovateľovi. Uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici zo dňa 14.11.2013, ČVS: ORP-84/2DI-BB-2013, bolo trestné stíhanie zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku. Poukázali na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov a dodali, že extenzívnym výkladom sa medzi škody na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. zaraďuje aj nemajetková ujma, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody krytej povinným zmluvným poistením. Ich argumentáciu potvrdzuje rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013, sp. zn. C-22/12, ktorý judikoval, že poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie judikatúra Súdneho dvora Európskej únie zaväzuje slovenské súdy, ako aj ostatné štátne orgány. Právny názor Súdneho dvora vyslovený v predloženej rozhodnutí je preto nevyhnutné aplikovať aj na predmetné sporové konanie. Ďalej uviedli, že podľa správy zo Slovenskej kancelárie poisťovateľov bolo motorové vozidlo zn. E. VZR 1800 Intruder, EČV: F., poistené v čase dopravnej nehody, t.j. dňa 3.8.2013, poisťovateľom - žalovaným, (poistná zmluva č. XXXXXXXXXXXX), čím je dôvodne založená pasívna vecná legitímácia žalovaného. Odkázali na čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka a uviedli, že výzvou zo dňa 24.3.2014 si žalobkyňa v 1. rade voči žalovanému uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 75.000,- €. V oznámení o likvidácii poistnej udalosti zo dňa 14.5.2014 žalovaný odmietol poskytnúť poistné plnenie. Vzhľadom na vzájomnú súvislosť uplatnených nárokov žalobkyne v I. rade, totožné stanovisko žalovaného možno prezumovať i v prípade žalobcov v 2., 3. a 4. rade, ktorí nevyzvali žalovaného na dobrovoľné poskytnutie poistného plnenia. Nakoľko žalovaný neuspokojil ich uplatnený nárok ani čiastočne, boli nútení domáhať sa svojich legitímnych nárokov súdnou cestou. Na preukázanie intenzity a charakteru citových väzieb medzi nimi a dcérou (sestrou) G. uviedli, že ich vzájomný emocionálny vzťah bol plný harmónie, lásky a porozumenia. Nebohá G. bola aktívnym človekom a jej radosť zo života im prinášala neopísateľnú energiu. Rodičia boli pyšní na svoju dcéru, ktorá im neustále pomáhala vo všetkých životných situáciách. Pre žalobcov v 3., 4. rade bola ich staršia sestra človekom s veľkým srdcom, ktorý mohol byť svojou ochotou a príkladom pozitívneho myslenia vzorom aj pre ostatných ľudí. Smrť G. nepriaznivo zasiahla do ich emocionálneho života. Už nikdy sa nebudú môcť porozprávať so svojou dcérou (sestrou), tešiť sa z jej životných úspechov a zažiť s ňou ďalšie neopakovateľné zážitky. Je nesporné, že zavinené úmrtie G. ich poznačí po psychickej stránke na celý život, keď neustále spomienky na optimistickú G. negatívne vplývajú na ich duševný stav. Od úmrtia dcéry sa výrazným spôsobom zhoršil ich psychický stav, všetky súkromné aktivity s nebohú G. sa pre nich naraz stali iba minulosťou. Žalobcovia v 1., 2. rade sa snažili už od útleho detstva venovať svojej dcére všetok svoj voľný čas, chodievali spolu na kultúrne a spoločenské podujatia a očakávali, že jedného dňa im ich dcéra všetko vynahradí. Všetky miesta im pripomínajú spoločné chvíle prežité spolu s G.. Je to pre nich tragédia, stále tomu nemôžu uveriť, že ona tu nie je, pretože G. bola pre nich jedinečným, empatickým a ústretovým človekom, ktorý nesmierne chýba každému, kto ju poznal. Smrťou G. došlo k zásahu do ich psychickej integrity, zle spia, nič ich nebaví, neprestajné myšlienky na dcéru (sestru) im spôsobujú depresívne a úzkostné stavy, ťažko sa sústreďujú, sú nervóznejší a z ich života sa vytratilo nadšenie. Každý deň musia myslieť na milovanú dcéru a sestru, pričom sa nedokážu zmieriť s realitou, pri spomienkach na ňu si veľakrát poplačú. Úmrtie G. bolo pre nich neočakávanou stratou a výrazným zásahom do ich života, nikdy sa s tým nebudú vedieť vyrovnáť. Podľa ich názoru z uvedených skutočností preukázateľne vyplýva, že smrťou nebohej G. došlo k nezvratnému zásahu do ich súkromia.

2. Súd prvej inštancie nariadil vo veci pojednávanie, vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov v 1. až 4. rade, svedka, vyjadrením žalovaného, oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise a zistil nasledovný skutkový stav veci. Z návrhu na uzavretie poistnej zmluvy a poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenej medzi žalovaným a A. H. s dátumom vystavenia 5.8.2013 zistil, že zmluvné strany uzatvorili poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to na vozidlo zn. E., ročným poistným 110,50 € s tým, že maximálny limit plnenia z jednej škodovej udalosti je v prípade rizika škody na zdraví a nákladov pri usmrtení vo výške 5.000.000,- €, bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených a v prípade rizika vecná škoda, právne zastúpenie a ušlý zisk vo výške 1.000.000,- €, bez ohľadu na počet poškodených. Podľa úmrtného listu vystaveného matričným

úradom Banská Bystrica dňa 8.8.2013 poškodená Mgr. G. M. zomrela dňa X.X.XXXX. Motocykel zn. E., čiernej farby s evidenčným číslom vozidla F., bol na základe poisťovnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX poistený v poisťovni Kooperativa. Z poisťovného spisu č. 146/1088/17 založeného dňa 22.4.2014 a vedeného u žalovaného vyplýva, že k dopravnej nehode došlo tak, že vodič motocykla neprispôsobil rýchlosť jazdy, najmä svojím schopnostiam a vlastnostiam vozidla, v dôsledku čoho prešiel k pravému okraju vozovky, prešiel cez obrubník a následne vyšiel na trávnatý deliaci ostrovček, kde narazil do lampy verejného osvetlenia a nosiča dopravnej značky, pričom došlo k zraneniu vodiča a spolujazdkyne na uvedenom motocykli, ktorí obidvaja zraneniam podľahli na mieste dopravnej nehody. Priamym účastníkom bola G. M. ako prepravovaná osoba - spolujazdec. Z listu Okresného riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici zo dňa 24.3.2014 zistil, že vyšetrovanie dopravnej nehody, na ktorej mala účasť Mgr. G. M., bolo zastavené podľa § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku, uznesením zo dňa 14.11.2013, nakoľko trestné stíhanie je neprípustné. Listom zo dňa 24.3.2014 požiadala žalobkyňa v 1. rade žalovaného o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., žalovaný listom zo dňa 14.5.2014 poškodenej Y. M. oznámil, že nie je oprávnený poskytnúť požadované plnenie. Všetci žalobcovia na pojednávaní konanom dňa 14.3.2019 uviedli, že od podania žaloby bola zodpovedaná otázka pasívnej vecnej legitímácie Najvyšším súdom Slovenskej republiky i Ústavným súdom Slovenskej republiky a odkázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 61/2018. K výške nemajetkovej ujmy uviedli, že ich zámerom je dosiahnuť primeranú finančnú satisfakciu za útrapy v spojení so stratou ich dcéry a sestry. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že nikdy nezabudne na ten deň, boli sa s priateľkami kúpať v Senci, nechala si mobil v aute, po dvoch hodinách išli domov, pozrela sa na mobil a mala tam 30 neprijatých hovorov, čo ju veľmi znervóznilo, išla domov, hneď prišla za synom, žalobcom v 3. rade, že má veľa neprijatých hovorov, na čo jej povedal, že aj on. Jej najstarší syn po analýze hovorov cez internet zistil, že tieto čísla patria polícii. Hneď zavolala mladšiemu synovi, myslela si, že sa to týka jeho, veľmi sa vystrašila. Vzápätí zavolala synovi, ktorý to zdvihol a ten už vedel čo sa stalo, povedal jej, že príde domov, že sa stalo niečo vážne, predpokladala, že jemu. Vzápätí zavolala späť na jedno z telefónnych čísel a ako sa dovolala, policajti jej povedali, že do 10 minút sú u nich a musia jej niečo oznámiť. Policajti prišli, bola vystresovaná, prišla žena v civile a policajt v uniforme, pričom žena začala rozprávať necitlivým spôsobom, pýtala sa kto je G. M., odpovedala, že dcéra. Žena uviedla, že mala nehodu, ale bohužiaľ tragickú. V tom momente nechápala čo to znamená, prišlo jej to ako zlý vtip, povedala jej, že veď vie ako sa to hovorí, bola v nesprávny čas na nesprávnom mieste. Z výjazdu z Banskej Bystrice, bola to rovná cesta, kde išli aj viacerí motorkári s nimi, na rovnej ceste jej priateľa motocykel zvrtilo, nezvládol motoriku a čelne narazil do stĺpa, prakticky boli obaja na mieste mŕtvi. Tá žena ešte hovorila, že na tom úseku nie je veľká nehodovosť, do dnešného dňa sa nezistilo aký faktor zlyhal, či bol problém motocykla, na to sa hneď zosypala, začala strašne plakať až dobehol hneď syn. Povedala policajtom a tej žene, aby odišli, že chce byť sama. Najstarší syn to počul, hrozne začali obaja plakať, potom prišiel mladší syn, tak to všetko prebrali, objímali sa, plakali. Mladší syn odišiel za priateľkou, zostala so starším synom doma, nevedela čo robiť, prestal jej pracovať mozog, potom sa trochu vzchopila, zavolala manželovi, strašne plakala do telefónu, vrieskala a oznámila mu, že ich dcéra je mŕtva. Potom manžel prišiel na Slovensko. Keď sa to stalo, tak tá žena jej nechala informácie, kde sa nachádzajú veci dcéry a kde sa aj ona nachádza. Keďže bola sobota, nikam sa nedovolala, všetko riešila v pondelok. Prišla sestra, ktorá všetko obvolávala, ona nebola schopná, bolo jej zle, vracala. V pondelok išla k obvodnej lekárke, povedala jej čo sa stalo, odporučila ju na psychiatriu, všetko tam povedala, dali jej ukludňujúce tabletky Neuro, boli dosť silné, pretože keď si dala len pol tabletky, tak do pol hodiny spala. Zanedbávala domácnosť, nemala chuť na nič, nedokázala myslieť ani na bežné veci, iba plakala. Bola pod vplyvom liekov, moc toho nevnímala, záležitosti okolo pohrebu vybavoval jej mladší syn, on sa o všetko postaral, nevedela ako zariadili pohreb, nič si nepamätá, nakoľko užívala lieky. Po pohrebe, keď to skončilo, ako rodina zostali uzatvorení. Najstarší syn N. sa úplne uzatvoril do seba, mladší syn sa snažil nakúpiť i navariť, diví sa, kde sa v ňom nabrala taká energia, keďže oni nevládali. Potom bola aj u psychologičky, tá jej radila, aby sa zaradila do pracovného života. Pred nehodou pracovala v práci, po nehode išla opätovne skúsiť pracovať, ale bola veľmi precitlivená, psychicky zlomená, nevydržala tam ani štyri dni, išla znova k lekárom, u psychiatra bola dvakrát a potom chodila už len k obvodnej, ktorá jej predpisovala Neuro. Rok a pol sa nevedela zaradiť do pracovného života, bola doma, istým spôsobom sa taktiež uzatvorila sama do seba, čítala veľa kníh, skôr motivačnú literatúru, hľadala odpoveď, do kostola nechodila, ani sa nemodlila. Doma trávila veľa času s mladším synom, hrali karty, pozerali TV, o dcére sa moc nebavili, lebo to bolo bolestivé. V tom čase mladšieho syna považovala za búťľavú vrbu a bola rada, keď bol doma. Starší syn bol zatvorený v izbe, uzatvoril sa do seba, takto to fungovalo všetko rok a pol. Bolo to náročné aj finančne, pretože jediný príjem, ktorý rodina mala, bol príjem od manžela, finančne im pomáhala rodina. V roku 2015 v máji sa jej podarilo

zamestnať, bol tam príjemný kolektív, vedeli čo sa jej stalo, v tomto zamestnaní sa cítila lepšie, ale aj tu každé tri mesiace bola na PN aspoň na týždeň, nakoľko si potrebovala psychicky oddýchnuť. Po smrti dcéry ju navštevovali jej kamarátky. Aj z odstupom času je to stále ťažké, kedysi boli veselá a súdržná rodina. Dcéra bola hnacím motorom ich rodiny, keď prišla z práce, vždy porozprávala, čo sa v práci stalo, čo zažila a toto všetko jej chyba. Chodili spolu na nákupy, spolu varili zdravé jedlá, mali spoločné koníčky, chodili spolu na brušné tance a aj cvičiť na taebo, jogu, vedela ju obliecť na rôzne ich rodinné oslavy, v dospelosti boli viac priateľky. Od malička detí bola na materskej dovolenke, asi 17 rokov, v 2008 sa zamestnala. Svoje deti viedla k slušnosti, zodpovednosti, čestnosti. Jej dcéra, keďže bola najstaršia, jej pomáhala formou hry v starostlivosti o synov i o domácnosť. Keď mala sedem rokov, narodil sa F., súrodenci boli súdržní a boli na seba nafxovaní. Keďže bývali v trojgeneračnom dome a svokrovci potrebovali starostlivosť, dcéra sa vedela postarať o svojich súrodencov. Už ako desaťročná vedela fungovať sama, upratať, navariť, postarať sa o súrodencov, v takejto zodpovednosti vyrastala. K žalobcovi v 3. rade uviedla, že už ako malý bol veľmi citlivé dieťa, stačilo trochu zvýšiť hlas a už sa rozplakal, toto mu zostalo, dobre sa v škole učil. Pred nehodou bol veselý, mal svojský humor, bol iný ako je teraz, z dcérou sa vedeli dopĺňať. Videl vzor vo svojej staršej sestre, išiel na takú istú strednú školu ako ona, strojarinu. Keď bol tínedžer mal priateľku a hovoril, že sa v nej sklamal. Pred nehodou sa venoval kulturistike a učil sa sám hrať na gitare, doteraz športuje a cvičí, čo ho napája. Mal aj kamarátov, chodili spolu von, cvičil psa, fungoval normálne, po nehode sa to veľmi zmenilo, uzatvoril sa do seba, plakal, zostal chorý. Keď sa to stalo, bol druhým rokom na vysokej škole, po nehode nebol schopný sa učiť, ostal doma a do školy sa nevrátil, zrejme svoj bôľ chce, tak ako ona, prežívať sám vo svojom vnútri, preto ani nevyhľadáva spoločnosť. Našiel si potom prácu na internete, robí programátorskú prácu. Starší syn po odchode mladšieho do Anglicka jej taktiež pomáha, vie nakúpiť, je to taký domáci kutil, jej syn funguje skôr sám pre seba, stará sa o domáce zvieratá, o ktoré sa pred tým starala dcéra. Myslí si, že na ustálenie svojho psychického stavu potrebuje dlhší čas. Dodala, že A. H. bol priateľ jej dcéry, zoznámili sa v Trnave, dcéra jej hovorila, že je dobrý šofér, zodpovedný, plánovali spoločnú budúcnosť, boli spolu na dovolenke v Chorvátsku. Jej dcéra bola cestovateľka, mali spolu naplánovaný spoločný výlet, ku ktorému nedošlo. Z výpovede žalobcu v 2. rade zistil, že celá udalosť veľmi negatívne postihla ich rodinu, ktorá bola plná lásky a vzájomného porozumenia, žili v symbióze. Jeho dcéra bola veľmi výnimočne nadaná, pekná a inteligentná dievča, ktoré malo vlastné záujmy. Študovala na vysokej škole psychológiu, ukončila ju s červeným diplomom, popri štúdiu dokázala zvládať aj iné krúžky, nakoľko bola pohybovo a športovo nadaná, napr. brušné tance, karate, taebo, chodila do fitness posilňovať. On pracoval ako vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy, keď sa potom dalo, osamostatnil sa a víkendy trávil doma so svojou rodinou. Jeho dcéra mala široké spektrum záujmovej činnosti, stíhala sa venovať škole, krúžkom, záľubám, nebol pre ňu problém do 3,00 hod. rána študovať a o 7,00 hod. vstať a ísť do školy, mala v sebe neskutočnú energiu, ktorú rozdávala na vôkol. Mala veľa priateľov, ktorí ju mali radi, bola veľmi obľúbená v kolektíve. Ak mali súrodenci nejaký problém vždy chodili za ňou, aby ho spolu vyriešili. Ako otec, keď niečo potreboval, nikdy mu nepovedala nie a vždy mu vedela pomôcť, je to pre neho ako otca tiež veľmi ťažké. Celá rodina sa odvíja od neho ako hlavy rodiny, preto si nemôže dovoliť sa položiť, pretože je tu ešte manželka a dvaja synovia, všetkých ich to rovnako bolí, je to veľmi ťažké, táto rana sa nikdy nezahojí. Človek s tým musí samozrejme bojovať, nemôže sa tomu poddať, nakoľko sú tu ešte ostatní členovia rodiny. Na všetkých sa to prejavilo aj po zdravotnej a psychickej stránke. Jeho manželka bola na tom tak zle, že odpadávala, nevedela stáť na nohách. Človek musí byť silný a držať zbytok rodiny po hromade. Majú veľa pekných zážitkov s dcérou, bola úžasná. Jeho manželka musela vyhľadať aj odbornú pomoc - psychiatra, ktorý jej predpísal lieky. Všetkým z jeho rodiny sa zhoršil zdravotný stav po udalosti, boli psychicky na dne. Hoci je to veľmi ťažké, musel sa s tým vysporiadať, keďže potreboval finančne zabezpečiť rodinu. Bol mesiac doma po udalosti, potom musel ísť do práce, pričom nechcel brať žiadne utlmujúce lieky, aby to nemalo negatívny dopad na jeho prácu. Snažil sa vysporiadať svoje pocity sám so sebou a tieto aj potlačiť, nakoniec to dopadlo tak, že nebol schopný pokračovať v podnikaní, odišiel do Anglicka, kde pracuje u jednej prepravnej firmy, nakoľko sa chce postarať o rodinu. Nie je jedného dňa, kedy by na svoju dcéru nemyslel. K žalobcovi v 3. rade uviedol, že je veľmi citlivý, zvláda to veľmi zle, je to už skoro šesť rokov po udalosti a stále sa s tým nevysporiadal, uzatvoril sa do seba. V čase, keď došlo k udalosti študoval na vysokej škole, ktorú následne nebol schopný dokončiť. Mali taký blízky vzťah od detstva, ktorý pretrvával až do ich dospelosti. Nevyhľadal odbornú pomoc, je v takom citovom rozpoložení, že sa s ním nedá ani komunikovať. Stále čakajú, že prejde ešte určité obdobie, aby s ním vedeli riešiť jeho stav, do práce nechodí, pracuje na internete, od nehody je stále v zlom psychickom stave, do dnešného dňa sa s tým nevie vyrovnáť, má len jedného kamaráta, ale nie je s ním teraz v kontakte. Pred nehodou mal veľa kamarátov, aj na vysokej škole, po nehode sa uzatvoril do seba, nekomunikuje, spoločnosť nevyhľadáva,

ani nemá priateľku, chcel by sa zamestnať a normálne fungovať, ale zatiaľ iba o tom rozpráva. Oni ako rodičia stále čakajú, že sa jeho stav stabilizuje, je už dospelý a nie je v ich možnosti ho vziať za ruku a odvieť k lekárovi, tak ako by to urobili za jeho detstva. Rodič by nemal prežiť svoje dieťa. Na otázky právneho zástupcu žalovaného uviedol, že jeho dcéra si robila vo svojich 26. rokoch doktorát, mala jasnú predstavu o svojom živote a o tom kam chce smerovať. Žili v trojgeneračnom dome, kde G. ako dieťa často navštevovala svoju prababku, chodievala sa k nej hrať a počúvala rady svojej prababky, mali spolu veľmi krásny vzťah a tieto náučné slová svojej prababky realizovala ďalej vo svojom živote. A. H. bol priateľ jeho dcéry, v podstate si plánovali spoločnú budúcnosť, osobne sa s ním nestretol, ale vedel o ňom, videl jeho fotografie, G. o ňom často rozprávala, avšak vzhľadom na tragédiu nemal čas sa s ním zoznámiť, vzhľadom na to, že bol minimálne päť dní v týždni v práci. Jeho manželka bola cca 20 rokov na materskej dovolenke s deťmi a považuje to za krásne obdobie, kedy ona zabezpečovala výchovu deťom a on rodinu finančne zabezpečil. Žalobca v 3. rade, ktorého prejav bol značne emotívny, plačlivý a bolo vidno, že celú situáciu veľmi ťažko znáša, uviedol, že so sestrou mal vynikajúci vzťah, nemali žiadne hádky medzi sebou, často sa spolu rozprávali, radi spolu trávili voľný čas. Dokázali sa spolu rozprávať o rôznych veciach, vedeli spolu žartovať, snažil sa jej byť nápomocný. Študoval SJL a LIT a hovoril jej ako ho to baví, pomáhal jej pri vypracovaní diplomovej práce, hovorili spolu a vždy si vedeli nájsť čas pre toho druhého. Je dosť introvertný a uzatvorený človek, chodieval von zašportovať si, s kamarátmi si posedieť, turistikovať a do prírody, ale po nehode už nikam nechodí, chodí si len vybaviť svoje osobné záležitosti, sem tam si zájde zašportovať von. S kamarátmi sa nestretáva, ani s kolegami už cca štyri roky, situácia je taká, že má psychické problémy, dáva si izbu do tmavej úrovne, nechodí von, odvtedy je nezamestnaný, pracuje iba doma, rodičia mu finančne pomáhajú. Zaujímal sa dvakrát o prácu v automobilovom priemysle a raz sa zaujímal o prácu v taxi službe ako dispečer, no nemohol nastúpiť, necítil sa na prácu, nakoľko má rôzne psychické a úzkostlivé stavy. V roku 2014, rok po nehode, bol nútený vyhľadať lekársku pomoc, išiel k obvodnej lekárke, ktorá mu odporučila Xanax, lieky na depresie, v tom čase mal veľké psychické problémy, bolo mu na odpadnutie. Žalobca v 4. rade tvrdil, že po udalosti mali všetci psychické útrapy, ktoré sa prejavovali v rodinnom a pracovnom živote, nemali o nič záujem, na nič chuť, nevedeli spať, celá domácnosť touto udalosťou bola postihnutá. Prestal s nimi komunikovať, uzatvoril sa do seba, snažil sa vyhľadávať samotu, ak bol s nimi chvíľku, prestal to zvládať a zosypal sa. Osobný zásah tejto udalosti bol na ňom vidieť aj v práci, kde pracoval ešte štyri mesiace a následne bol prepustený SMS správou. Polroka bol na podpore, nebol schopný zaradiť sa do spoločenského života, ani kolektívne fungovať, sústrediť sa. Snažil sa nedávať to najavo, ale jeho schopnosť týmto bola ovplyvnená. V súčasnosti žije v Anglicku, nakoľko si myslel, že vzdialenosť od toho všetkého, čo mu sestru pripomína, mu pomôže prekonať zlé obdobie a nebude mať negatívne myšlienky. Vydržalo to chvíľku, býva s priateľkou, všetky spomienky sa vracajú naspäť. K žalobcovi v 3. rade uviedol, že to prežíval celé traumatizujúco, mal problém s nimi nejako komunikovať o veciach, ktoré s touto udalosťou sú spojené, má pocit, že debát týkajúcich sa udalosti sa zúčastnil telesne, nie duševne. Na otázky jeho právneho zástupcu uviedol, že mal so sestrou výborný vzťah, rozumeli si, sestra bola o šesť rokov staršia, mal ju za vzor, veľa času spolu trávili, vzťah medzi nimi bol stále výborný. Keď išiel na stužkovú, tak chodili spolu na spoločenský tanec. Viacej času trávili spolu doma, či už vo forme vzájomnej komunikácie, alebo inou činnosťou, ktorú spolu vykonávali. Žalovaný odkázal na svoje vyjadrenie k žalobe a na to, že mu je známy právny názor súdu v obdobných veciach. Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o pasívne vecnej legitímácii nespochybnil, avšak aplikácia takéhoto stanoviska na obdobie, kedy došlo k nehode je retroaktívna, keďže v tom čase bola rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky absolútne opačná. K nároku uviedol, že A. H. zomrel a nakoľko ide o osobnostné právo, tento nárok neprechádza na dedičov, takže nárok smrťou A. H. ako povinného zanikol. Je to je podložené § 13 Občianskeho zákonníka i rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, R 2/2015. Nemajetková ujma prichádza do úvahy až ako terciárne, preto žiadal, žalobu zamietnuť a v prípade ak sa súd s takýmto názorom nestotožní, aby bolo rozhodnuté spravodlivo a primerane. Svedok B. M. uviedol, že je brat žalobcu v 2. rade a s jeho rodinou žijú v spoločnej domácnosti už 25 rokov, ide o normálnu rodinu, kde vzťahy medzi rodičmi a deťmi sú vo výbornom stave, taktiež medzi súrodencami boli veľmi dobré vzťahy. Rodina spoločne usporadúvala rodinné oslavy ako narodeniny, meniny, niekoľkokrát do mesiaca sa stretávali. Tieto vzájomné stretnutia skončili po smrti G., nakoľko na oslavu už nie je nálada. Ešte pred nehodou rodina pravidelne absolvovala rôzne výlety, chodili na víkend na rodičovskú chatu, na dovolenku do Tatier, Chorvátska, deti si medzi sebou pomáhali, dobre si vychádzali. Šesť dní po úmrtí G. mala mať narodeniny, boli pre ňu pripravené darčeky. G. bola jednoznačne hnacím motorom celej rodiny a najschopnejší človek, bola rozumná, úspešne študovala, mala naplánovanú celú budúcnosť. Jej mladší brat sa voči okoliu chová tvrdo od tejto udalosti. K staršiemu synovcovi konštatoval, že už

trošku pochybuje o jeho duševnom zdraví, prerušil štúdium, zatvára sa v izbe, nekomunikuje a nemá záujem ani o spoločenské akcie. Švagriná po nehode absolvovala rôzne vyšetrenia, bola na liekoch a až cca po roku sa vrátila do práce. N. sa po pol roku vrátil do školy a potom po pol roku to opäť nechal, nebol schopný sa sústrediť. Na otázky právneho zástupcu žalobcu uviedol, že G. mala veľmi dobrý vzťah s rodičmi, mame pomáhala v kuchyni, piekla, varila, vykonávala domáce práce, svojho otca mala vyslovene rada, perfektný vzťah otca a dcéry. Súrodenci si veľmi dobre vychádzali, vzájomne si pomáhali, ako budúca psychologička sa im snažila radiť, často spolu sedávali a debatovali. Deti boli vynikajúce, milé, navzájom si rozumeli, po nehode F. - mladší synovec, má tvrdšiu vzdorovitú povahu, nenávidí všetko naokolo, N. - starší synovec, ten sa pred svetom zatvára, v podstate takmer nevychádza zo svojej izby. U rodičov je vidieť stratu chuti do života, už to nie je to, čo to bývalo.

3.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a dôvodil tým, že priznal žalobcom v 1. až 4. rade primeranú náhradu nemajetkovej ujmy za hlbokú stratu v ich životoch, ktorí prišli o dcéru a sestru. Uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že všetci žalobcovia v tomto konaní sú pozostalými po nebohej G. M., ktorá podľa úmrtného listu vystaveného matričným úradom Banská Bystrica dňa 8.8.2013 ako poškodená zomrela dňa X.X.XXXX. K dopravnej nehode došlo tak, že vodič motocykla A. H. neprispôsobil rýchlosť jazdy najmä svojim schopnostiam a vlastnostiam vozidla v dôsledku čoho prešiel k pravému okraju vozovky, prešiel cez obrubník a následne vyšiel na trávnatý deliaci ostrovček, kde narazil do lampy verejného osvetlenia a nosiča dopravnej značky, pričom došlo k zraneniu vodiča spolujazdkyne na uvedenom motocykli, ktorí obidvaja zraneniam podľahli na mieste dopravnej nehody. Za priamym účastníkom dopravnej nehody bola v poistnom spise označená G. M. ako prepravovaná osoba - spolujazdec. Je nepochybné a v konaní bolo aj preukázané, že A. H. uzatvoril poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXX so žalovaným dňa 5.8.2013, z ktorej vyplýva, že zmluvné strany uzatvorili poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. E., ročným poistným vo výške 110,50 € s tým, že maximálny limit plnenia z jednej škodovej udalosti je v prípade rizika škody na zdraví a nákladov pri usmrtení vo výške 5.000.000,- €, bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených a v prípade rizika vecná škoda, právne zastúpenie a ušlý zisk vo výške 1.000.000,- €, bez ohľadu na počet poškodených. Žalobcovia v 1. až 4. rade sa predmetnou žalobou domáhali náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, ktorej nárok sporoval žalovaný z titulu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v konaní i z titulu, že judikatúru nie je možné uplatniť retroaktívne na tento prípad. Ďalej sporoval, že nárok je osobnostnej povahy vo vzťahu k pozostalým a osobe vinníka, z dôvodu ktorého nemôže byť ani predmetom dedenia na rozdiel od nárokov typu bolestného alebo sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré ako záväzok na dedičov prechádzajú. Primárne sa zaoberal otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a dospel k záveru, že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore, keď na otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného zaujal právny názor už Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojich rozhodnutiach, napr. sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 uviedol, že žalovaný ako poisťovňa je pasívne vecne legitimovaným subjektom. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona o povinnom zmluvnom poistení (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolventie (platobnej neschopnosti) zodpovedného

subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmiernuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrované dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 € (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda.“ Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 6.5.2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). V zmysle vyššie uvedeného a vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky možno ustáliť, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 16.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016, prelomovým spôsobom odstránil doterajšiu bipolárnosť interpretačných a aplikačných výstupov všeobecných súdov k posudzovanej problematike pasívnej vecnej legitimácie poisťovateľov v sporoch o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. Týmto uznesením bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená sťažnosť obchodnej spoločnosti Kooperatíva poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group. Išlo o sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.1.2015, č. k. 6 Co 609/2014-482. V dôvodoch uznesenia (str. 12 a nasl.) ústavný súd uviedol, že nie je jeho úlohou vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení a dospieť k jednoznačnému záveru o tom, či sa krajský súd pri podávaní výkladu predmetného pojmu nedopustil takej svojvôle, ktorá by bola v zjavnom nesúlade so zaužívanými výkladovými praktikami, popierala by pravidlá formálnej logiky a extrémne by vybojovala z účelu a zmyslu relevantnej právnej úpravy. Ústavný súd zdôrazňuje, že esenciou sťažnosti je celkom konkrétne formulovaný právny názor sťažovateľa, podľa ktorého pojem škoda použitý v Občianskom zákonníku, ani pojem škoda na zdraví použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezhrňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli Občiansky zákonník, preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Vzhľadom na túto argumentáciu ústavný súd v ďalšej časti odôvodnenia (str. 13 až 19) sa podrobne a zrozumiteľne zaoberá vysvetlením postojov, ktoré ho viedli k právoplatným odmietnutiam predchádzajúcich sťažností sťažovateľa a vyjadruje sa aj k argumentom o chápaní pojmu škoda v slovenskom civilnom práve na podklade systematických súvislostí Občianskeho zákonníka a ako aj dlhodobu sa vyvíjajúcich názorov o materiálnej substancii pojmu škoda i materiálnej podstate odlišného pojmu ujma. Zaoberá sa aj otázkou priameho a nepriameho účinku smerníc. Z citovaného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky je podľa jeho názoru najpodstatnejší záver, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu újnej právnej regulácie identifikovaným Súdny dvorom Európskej únie. Všeobecné súdy boli preto povinné skúmať možnosť

implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Ďalej uviedol, že požiadavky zo žaloby žalobcovia v 1. až 4. rade odôvodnili nenapraviteľným zásahom do ich práva na súkromie a rodinný život a ich ochudobnením o rozvoj citových väzieb s najbližšou osobou (dcérou a sestrou), s čím súhlasil a dodal, že za takýto zásah zodpovedá v zmysle rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 aj povinná zmluvná poisťovňa. Ustálená judikatúra súdov Slovenskej republiky sa zhoduje v tom, že vodič motorového vozidla, ktorý spôsobil hoci z nebanlivosti dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu fyzickej osoby, zodpovedá za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti blízkych osôb. Konkrétne ide v takýchto prípadoch o zásah do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkeho príbuzného trvalo narušený. Žalovaný síce sporoval, že nárok je osobnostnej povahy a nemôže byť predmetom dedenia a v danom prípade navyše neexistuje osoba, za ktorú by bol povinný plniť, ale vinník dopravnej nehody, ktorý súčasne s poškodenou G. M. zomrel, uzatvoril so žalovaným poisťovňu zmluvu a túto platil (nebol dokázaný opak, že by A. H. neplatil poisťovňu), pričom v zmluvnom vzťahu mali poisťovňa a žalovaný dohodnuté, že maximálny limit plnenia z jednej škodovej udalosti je v prípade rizika škody na zdraví a nákladov pri usmrtení vo výške 5.000.00,- € bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených. Pri tejto škodovej udalosti, došlo k úmrtiu G. M., z dôvodu ktorého poisťovňa krytie sa vzťahuje aj na pozostalých po tejto osobe, ktorí si nemajetkovú ujmu uplatnili. Poukázal na to, že právo na ochranu osobnosti je osobnostným právom a v tomto konaní si žalobcovia v 1. až 4. rade uplatnili nemajetkovú ujmu v spojení s ich ochranou osobnosti v postavení pozostalých po nebohej G. M. v rámci poisťovňového krytia z poisťovňovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenej medzi nebohým A. H. a žalovaným. Ak sa žalovaný domnieva, že smrťou A. H. zaniká aj právo na plnenie z poisťovňového krytia, tak takáto podmienka, resp. ustanovenie nemôže byť ani len súčasťou všeobecných podmienok zmluvného poistenia, či poisťovňovej zmluvy, nakoľko by šlo o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Na počiatku všetkých sporov o náhradu nemajetkovej ujmy vedených aj proti poisťovateľom stojí prejudiciálny rozsudok Súdneho dvora zo dňa 24.10.2013, vo veci Haasová, C-22/12, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z Občianskeho zákonníka vyplýva, že jediným kritériom, podľa ktorého má súd posúdiť a priznať náhradu nemajetkovej ujmy, je závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Uznáva, že rozhodnutie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v prípade straty blízkej osoby je mimoriadne náročné, pretože vo vnútri každej rodiny dochádza k vzniku neopakovateľných individuálnych vzťahov a smrť spôsobuje následné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny v dôsledku straty jej člena. Takýto zásah je u každej fyzickej osoby individuálny a je preto potrebné citlivo a individuálne posudzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života.“ Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch. V tejto citlivej otázke nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. To znamená, že aj rozhodovanie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy musí rešpektovať určitú líniu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k obdobným porušeniam individuálnych rodinných vzťahov. Odmietol uvažovať o tom, že rozhodovanie o náhrade nemajetkovej ujmy je „oceňovaním“ ľudského života, pretože zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu poškodeného, ale pokúsiť sa pozostalým nahradiť i materiálnu ujmu, prejavujúcu sa v konkrétnych subjektívnych pocitoch. Všetci žalobcovia vo svojich výpovediach uviedli ako úmrtie G. M. zasiahlo do ich života, keď žalobkyňa v 1. rade k nemajetkovej ujme, ktorá jej vznikla tvrdila, že keď sa dozvedela, že je dcéra zomrela, začala tak strašne plakať, že syn hneď dobehol. Najstarší syn to počul, hrozne začali obaja plakať, potom prišiel mladší syn, tak to všetko prebrali, objímali sa, plakali, nevedela čo robiť, prestal jej pracovať mozog, potom sa trošku vzchopila, zavolala manželovi, strašne plakala do telefónu, vrieskala a oznámila mu, že ich dcéra je mŕtva. Obvodná lekárka ju odporučila na psychiatriu, kde jej dali ukludňujúce tabletky Neurol. Zanedbávala domácnosť, nemala chuť na nič, nedokázala myslieť ani na bežné veci, iba plakala, bola pod vplyvom liekov, moc toho nevnímala, nevedela ako zariadiť pohreb, nič si nepamätá, pretože užívala lieky, po pohrebe, keď to skončilo, ako rodina zostali uzatvorení. Najstarší syn N. sa úplne uzatvoril do seba, mladší syn sa snažil aj nakúpiť aj navariť. Rok a pol sa nevedela zaradiť do pracovného života, bola doma, istým spôsobom sa taktiež uzatvorila sama do seba, čítala veľa kníh, skôr motivačnú literatúru, hľadala odpoveď, do kostola nechodila, ani sa nemodlila, doma trávila veľa času s mladším synom, hrali karty, pozerali TV, o dcére sa moc nebavili, nakoľko to bolo bolestivé. Starší syn bol zatvorený v izbe, uzatvoril sa do seba,

takto to fungovalo všetko rok a pol. Dcéra bola hnacím motorom ich rodiny, keď prišla z práce, vždy porozprávala, čo sa v práci stalo, čo zažila a jej toto všetko chýba, spolu chodili na nákupy, varili zdravé jedlá, mali spoločné koníčky, chodili spolu na brušné tance a cvičiť taebo, jogu. Vedela ju obliecť na rôzne ich rodinné oslavy, v dospelosti boli viac priateľky. Jej dcéra, keďže bola najstaršia, pomáhala jej ako formou hry v starostlivosti o synov i domácnosť. Súrodenci boli súdržní a boli na seba nafxovaní. Keďže bývali v trojgeneračnom dome a svokrovci potrebovali starostlivosť, dcéra sa vedela postarať o svojich súrodencov, už ako desaťročná vedela fungovať sama, vedela upratať, navariť postarať sa o súrodencov, v takejto zodpovednosti vyrastala. K žalobcovi v 3. rade uviedla, že už ako malý bol veľmi citlivé dieťa, stačilo trochu zvýšiť hlas a už sa rozplakal a toto mu zostalo. Dobro sa v škole učil, pred nehodou bol veselý, mal svojský humor, bol iný ako je teraz, z dcérou sa vedeli dopĺňať, videl vzor vo svojej staršej sestre, preto aj išiel na takú istú strednú školu ako ona. Po nehode sa to veľmi zmenilo, uzatvoril sa do seba, plakal, zostal chorý. V tej dobe, keď sa to stalo, bol druhým rokom na vysokej škole, po nehode nebol schopný sa učiť a ostal doma, do školy sa nevrátil. Na základe hlbokéj straty a psychickej ujmy, ktorá vznikla žalobkyni v 1. rade a vzhľadom na to, že matka už nebude môcť rozvíjať svoj pekný vzťah so svojou dcérou, pričom jej stratu znáša veľmi ťažko, priznal jej nemajetkovú ujmu vo výške 35.000,- €. Žalobca v 2. rade k nemajetkovej ujme, ktorá mu vznikla uviedol, že celá táto udalosť veľmi negatívne postihla ich rodinu, ktorá bola plná lásky a vzájomného porozumenia, žili v symbióze. Jeho dcéra bola veľmi výnimočne nadané pekné a inteligentné dievča, ktoré malo vlastné záujmy, študovala na vysokej škole psychológiu a školu ukončila z červeným diplomom, keď popri štúdiu dokázala zvládať aj iné krúžky, nakoľko bola pohybovo a športovo nadaná. Mala v sebe neskutočnú energiu, ktorú rozdávala na vôkol, mala veľa priateľov, ktorí ju mali radi, bola veľmi obľúbená v kolektíve. Ak mali súrodenci nejaký problém, vždy chodili za ňou, aby ho spolu vyriešili. Ako otec, ak niečo potreboval, nikdy mu nepovedala nie a vždy mu vedela pomôcť, je to pre neho ako otca tiež veľmi ťažké. Celá rodina sa odvíja od neho ako hlavy rodiny, preto si nemôže dovoliť sa položiť, pretože je tu ešte manželka a dvaja synovia. Všetkých ich to rovnako bolí a je to veľmi ťažké, táto rana sa nikdy nezahojí, človek s tým musí samozrejme bojovať, nemôže sa tomu poddať, keďže sú tu ešte ostatní členovia rodiny. Na všetkých sa to prejavilo čo sa týka zdravotnej a psychickej stránky, jeho manželka bola na tom tak zle, že odpadávala, nevedela stáť na nohách, nie je jedného dňa, kedy by človek na svoju dcéru nemyslel. K žalobcovi v 3. rade uviedol, že je veľmi citlivý, zvláda to veľmi zle. Je pomaly šesť rokov po udalosti a stále sa s tým nevysporiadal, uzatvoril sa do seba, od nehody je stále v zlom psychickom stave, do dnešného dňa sa s tým nevie vyrovnáť, má len jedného kamaráta a aj s tým nie je teraz v kontakte, pred nehodou mal veľa kamarátov, aj na vysokej škole. Po nehode sa uzatvoril do seba, nekomunikuje, spoločnosť nevyhľadáva, nemá ani priateľku. Chcel by sa zamestnať a normálne fungovať, ale zatiaľ iba o tom rozpráva, oni ako rodičia stále čakajú, že sa jeho stav stabilizuje. Je dospelý človek a nie je v ich možnosti ho vziať za ruku a odvieť k lekárovi, tak ako by to urobili za jeho detstva. Rodič by nemal prežiť svoje dieťa. Z dôvodu straty tak blízkeho človeka ako je dcéra vo svojom živote a následným sa vysporiadaním s touto skutočnosťou ako hlavy rodiny, ktorá musela všetko vo svojom vnútri spracovať, dať sa do poriadku a zabezpečiť aj materiálnu stránku rodiny, ktorá bola odkázaná na jeho pomoc, ale najmä na krásny vzťah medzi otcom a dcérou, ktorý sa nebude už ďalej rozvíjať, priznal žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- €. Prejav žalobcu v 3. rade bol značne emotívny, plačlivý, bolo vidno, že celú situáciu veľmi ťažko znáša, pričom uviedol, že so sestrou mal vynikajúci vzťah, nemali žiadne hádky medzi sebou, často sa spolu rozprávali, radi spolu trávili voľný čas, dokázali sa spolu rozprávať o rôznych veciach, vedeli spolu žartovať, snažil sa jej byť nápomocný. Študoval SJL a LIT a hovoril jej ako ho to baví, pomáhal jej pri vypracovaní diplomovej práce, vždy si vedeli nájsť čas pre toho druhého. Je introvert a dosť uzatvorený človek, chodieval von zašportovať si, s kamarátmi si posedieť, na turistiku, do prírody, ale po nehode už nikam nechodí, chodí si len vybaviť svoje osobné záležitosti, sem tam si zájde zašportovať von, s kamarátmi sa nestretáva, ani s kolegami už cca štyri roky. Situácia je taká, že má psychické problémy, dáva si izbu do tmavej úrovne, nechodí von, odvtedy je nezamestnaný, pracuje iba doma, rodičia mu finančne pomáhajú. Zaujímal sa dvakrát o prácu v automobilovom priemysle a raz sa zaujímal o prácu v taxi službe ako dispečer, no nemohol nastúpiť, necítil sa na prácu, nakoľko má rôzne psychické a úzkostlivé stavy. V roku 2014, rok po nehode, bol nútený vyhľadať lekársku pomoc, išiel k obvodnej lekárke, ktorá mu odporučila Xanax, lieky na depresie, v tom čase mal veľké psychické problémy, bolo mu na odpadnutie. Žalobcovi v 2. (pravdepodobne 3. rade, poznámka odvolacieho súdu) priznal nemajetkovú ujmu vo výške 20.000,- € keďže svojou výpoveďou preukázal ako hlboko ho zasiala straty sestry, s ktorou si rozumel, mal ju rád a bola jeho vzorom. Po jej smrti sa u neho objavili vážne psychické problémy, s ktorými sa do dnešného dňa nevie sám vysporiadať, odmieta psychologickú a psychiatrickú pomoc, túto by naozaj potreboval a mal vyhľadať, pretože sa nevie pohybovať v spoločnosti, je uzatvorený,

Žije si sám vo svojom vlastnom svete, nie je možné s ním komunikovať, nemá žiadnu stálu prácu. Žalobca v 4. rade k nemajetkovej ujme, ktorá mu vznikla, uviedol, že po tejto udalosti žalobcovia mali psychické útrapy, ktoré sa prejavovali v rodinnom a pracovnom živote, nemali o nič záujem, na nič chuť, nevedeli spať, celá domácnosť touto udalosťou bola postihnutá. Žalobca v 3. rade s nimi prestal komunikovať, uzatvoril sa do seba, snažil sa vyhľadávať samotu, ak bol s nimi, behom chvíľky to prestal zvládať a zosypal sa. Osobný zásah tejto udalosti bol na ňom vidieť aj v práci, kde pracoval ešte štyri mesiace a následne bol prepustený SMS správou. Polroka bol na podpore, nebol schopný zaradiť sa do spoločenského života, ani kolektívne fungovať, sústrediť sa. Snažil sa nedávať to najavo, ale jeho schopnosť týmto bola ovplyvnená. V súčasnosti žije v Anglicku, pretože si myslel, že vzdialenosť od toho všetkého, čo mu sestru pripomína, mu pomôže prekonať zlé obdobie a nebude mať negatívne myšlienky. Vydržalo to chvíľku, býva s priateľkou, všetky spomienky sa vracajú naspäť. K žalobcovi v 3. rade uviedol, že to prežíval celé traumatizujúco, mal problém s nimi nejako komunikovať o veciach, ktoré s touto udalosťou sú spojené, mal pocit, že debáta týkajúca sa udalosti sa zúčastnil telesne, ale nie duševne. Žalobcovi v 4. rade priznal nemajetkovú ujmu vo výške 20.000,- € keďže strata sestry bola pre neho traumatizujúcou skutočnosťou, s ktorou sa musel vyrovnávať, dokonca ani odchod do Anglicka nepomohol tomu, aby sa zbavil myšlienok na zlé obdobie po smrti svojej sestry, nakoľko celá rodina bola nešťastnou udalosťou nesmierne bolestivo zasiahnutá. Prvoinštančný súd ďalej dôvodil, že z vykonaných dôkazov, a to výpovedí všetkých žalobcov mal dostatočne preukázané, že hĺbka ich vzťahu so zosnulou dcérou a sestrou viedla k ľudsky prirodzenému smútku, ktorý sa i v súčasnosti u nich prejavuje tak, že pri rozprávaní o svojej sestre a dcére a o jej predčasnej smrti nedokážu udržať slzy, ich vystúpenie je emotívne ako tomu bolo aj počas ich výsluchu na pojednávaní, čo vyplýva aj zo zvukového záznamu. Je nepochybné, že smrť tak blízkej osoby pri usporiadaných rodinných pomeroch so žalobcami v 1. až 4. rade a tomu zodpovedajúcim očakávaním ďalšieho šťastného spoločného života, vyvolal ľudsky prirodzenú psychickú bolesť a životné nešťastie, ktoré objektívne možno opísať zodpovedajúcimi slovami ich výsluchu i navrhnutého svedka, aj napriek tomu, že precitovanie bolesti zo smrti príbuzného je subjektívnou skutočnosťou, ktorú je dokazovaním možné objektivizovať len zo skutočností o vzťahu medzi príbuzným a zomrelou osobou v čase jej života. Všetci žalobcovia na preukázanie intenzity a charakteru citových väzieb medzi nimi a nebohrou uviedli vo svojich výpovediach, že rodina mala medzi sebou pekný vzťah, plný harmónie, lásky a porozumenia. G. M. bola aktívnym človekom, hnacím motorom celej rodiny a do života svojej rodiny prinášala energiu. Je nepochybné, že pozostalá rodina sa nebude už môcť tešiť zo životných úspechov dcéry a sestry a zažiť s ňou neopakovateľné zážitky. Rodinu po jej smrti zasiahlo nielen zhoršenie zdravotného stavu, museli bojovať s psychickými problémami a aj spomienky na dcéru a sestru neustále vplyvajú na ich duševný stav. Z už publikovaných súdnych rozhodnutí nemožno vyvodiť žiaden objektivizovateľný ukazovateľ toho, aká by mala byť výška náhrady nemajetkovej ujmy, keďže prirodzene ide o vec, ktorej podstata nie je transparentná a ktorá vychádza z dlho morálne a právne odmietaného názoru, že smútok z úmrtia príbuzného možno vyjadriť v peniazoch. Je nesporné, že spôsobenie smrti človeka je zásahom do jeho práva na ochranu telesnej integrity. Ide objektívne o zásah vrcholnej intenzity, ktorý je nezvratný a nenapraviteľný. Nečakaným a náhlým úmrtím dcéry a sestry žalobcov došlo nepochybne k tak závažnému zásahu, že morálne zadost'učinenie sa ani v tomto prípade nejaví byť postačujúce. Ustanovenie § 13 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka nevymedzuje hranicu pre určenie výšky relutárnej náhrady za nemajetkovú ujmu. Výšku náhrady určí súd podľa svojej úvahy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Samozrejme, rozsah takejto náhrady nie je bezbrehý a aj súd je pri svojej voľnej úvahe limitovaný uvedenými zákonnými kritériami i základnými právnymi princípmi, medzi ktoré možno zaradiť napr. i princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. I keď samotný Občiansky zákonník ponecháva určenie výšky relutárnej náhrady v peniazoch na úvahu súdu (za rešpektovania zákonných podmienok), právna úprava mimo Občianskeho zákonníka pozná nároky náhrad nemajetkovej ujmy pozostalých pri úmrtí osoby, čo možno považovať za isté vodiace východisko. Ako nárok, ktorý má spravidla povahu kompenzácie nemateriálnej ujmy pozostalých, pretože sa v zásade vypláca popri všetkých náhradách ujmy materiálnej, je zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení upravené jednorazové odškodnenie. Povahu náhrady majetkovej ujmy pozostalých, má nárok na jednorazové odškodnenie iba ak pokrýva inak samostatný nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 zákona č. 461/2003 Z.z.), čo vo väčšine prípadov nebude naplnené. Ako maximálna suma, ktorou zákonodarca „ohodnotil“ život človeka v nemajetkovej sfére pozostalého manžela je najviac 46.485,40 €, v nemajetkovej sfére nezaopatreného

dieťaťa polovica z uvedenej sumy, pri viacerých nezaopatrených deťoch najviac suma 46.485,40 €. V prejednávanej veci je nepochybné, že smrťou G. M., dcéry a sestry žalobcov v 1. až 4. rade, bola narušená celistvosť rodiny M., bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom následky sú trvalé a nezvratiteľné čo všetci žalobcovia preukázali aj svojimi výpoveďami. Vzhľadom na uvedené základné rozsahové ukotvenie nárokov blízkych pozostalých po obetiach dopravnej nehody a závažnosť u žalobcov vznikutej ujmy, prijal záver, že suma určená všetkými žalobcami v žalobe v rozsahu 75.000,- € pre každého žalobcu nezodpovedá požiadavke primeranej náhrady za hlbokú stratu v ich životoch, ktorí prišli o dcéru a sestru, ktorá bola ich hnacím motorom a nezastupiteľnou osobou v ich životoch. Vychádzajúc z uvedeného potom dospel k záveru, že tak ako uviedol žalobca v 2. rade, žiaden rodič by nemal prežiť svoje dieťa a priznal žalobcom v 1., 2. rade nemajetkovú ujmu, každému, v sume 35.000,- € a žalobcom v 3., 4. rade nemajetkovú ujmu, každému, v sume 20.000,- € a vo zvyšku žalobu zamietol.

3.2. Trovy konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 C.s.p. a dôvodil tým, že žalobcom v 1. až 4. rade priznal ich náhradu v plnom rozsahu, nakoľko boli v spore úspešní a rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy záviselo od voľnej úvahy súdu. O výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia.

4. Proti tomuto rozsudku, vo výroku V., ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšnej časti zamietol, podali včas odvolanie žalobcovia v 1. až 4. rade dôvodiac tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.). Nestotožnili sa s názorom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozhodnutia o priznaní výšky finančnej satisfakcie za utrpenú nemajetkovú ujmu spôsobenú úmrtím dcéry Mgr. G. M., nakoľko priznanú majetkovú kompenzáciu považujú vzhľadom na okolnosti zásahu za nedostatočnú, nezodpovedajúcu naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany. Poukázali na to, že zavinené úmrtie blízkej osoby je jedným z najzávažnejších zásahov do rodinnej a citovej sféry, ktorý prezumuje jeho výraznú intenzitu. Požadovaná výška satisfakcie vyplýva najmä zo skutočnosti, že neočakávané úmrtie G. M. im spôsobilo doživotnú, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú ujmu. Úmrtím ich dcéry (sestry) došlo k deštrukcii najcitlivejších interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec ich súkromného života. Aj keď od dopravnej nehody uplynulo už bez mála šesť rokov, neprejde deň, aby nepocitovali prenikavú duševnú bolesť, nikdy sa nezmieria s úmrtím G., pričom z ich života sa vytratila osoba poskytujúca im oporu v každodenných situáciách. Pocity šťastia a harmónie, ktoré vnímali pred jej úmrtím, nahradili už iba spomienky na blízkú osobu. Výška nimi uplatneného nároku je plne primeraná spôsobenej tragédii, t.j. protiprávnemu zničeniu najužších rodinných vzťahov vodičom A. H.. Medzi nimi a zosnulou G. boli bezproblémové fungujúce vzťahy, poskytovali si vzájomnú oporu a trávili spoločne voľný čas, čo osvedčilo aj vykonané dokazovanie v priebehu sporového konania. Práve adekvátne finančná kompenzácia by aspoň čiastočne prispela k zmierneniu následkov traumatizujúcej udalosti. Priznané odškodnenie musí podľa ich názoru taktiež „vyvážiť“ i do budúcnosti ich duševnú útrapy pri spomienkach na dopravnú nehodu, pri ktorej zomrela ich dcéra (sestra). Domnievajú sa, že priznaná peňažná satisfakcia ne(s)plní svoj účel, tzn. nekompenzuje stratu rodinného príslušníka a nedokáže zmierniť ich budúce psychické trápenia, keď je zrejme, že žiadna suma nedokáže nahradiť ľudský život. Hoci požadujú voči žalovanému finančnú kompenzáciu vo výške 75.000,- €, ich zámerom nie je zneužitie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a nedôvodné sa obohatenie na úkor komerčnej poisťovne, ale záujem na takom zadosťučinení, ktoré by oprávnené považovali za spravodlivé, zodpovedajúce strate blízkej osoby. V právnom poriadku Slovenskej republiky absentujú pravidlá pre určenie výšky primeranej peňažnej kompenzácie, zákonodarca ponechal súdom v rámci ich úvahy voľnosť pri jej stanovení a ak súd v rámci svojej voľnej úvahy určí konkrétnu sumu satisfakcie, táto musí byť vnímaná ako spravodlivá, schopná naplniť zmysel a účel zákona a v neposlednom rade zaistiť zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy vznikutej na strane postihnutej osoby. Ohľadom výšky peňažnej satisfakcie odkázali tiež na limit poistného plnenia, ktorý je pri jednej škodovej udalosti v zmysle § 7 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. stanovený na 5.000.000,- € bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených osôb. Zdôraznili, že Výskumný ústav dopravný, a.s., Žilina, vyčíslil hodnotu ľudského života na sumu 332.144,- €, pričom v súlade s Metodikou Najvyššieho súdu Českej republiky, by sa finančná čiastka za zmarený ľudský život mala pohybovať okolo sumy 10.000.000,- Kč [in: Metodika Nejvyššího soudu k náhrade nemajetkové újmy (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 Občanského zákoníku, s. 8; dostupné na: www.nsoud.cz]]. Aj keď uvedené sumy nie sú pre súd záväzné, zjavná disproporcija medzi priznaným zadosťučinením a vyčíslenou hodnotou ľudského života opodstatňuje ich výhrady k priznanej výške satisfakcie. Záverom opätovne uviedli, že ich zámerom nie je dosiahnuť neprimeranú, predimenzovanú náhradu nemajetkovej ujmy, ale domôcť

sa adekvátnej peňažnej satisfakcie, ktorá by bola aspoň v čiastočnej miere spôsobilá zmierniť traumu zapríčinené neočakávaným úmrtím dcéry (sestry). V prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nejde iba o hmotnú satisfakciu, ale predovšetkým o gesto slušnosti a spravodlivosti, ktoré žiadnym spôsobom nemôže nahradiť dopady tragickej udalosti (uznesenie Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 20.5.2002, sp. zn. IV. ÚS 315/01). Odvolaciemu súdu preto navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a ich žalobe vyhovieť v celom rozsahu; žiadali trovy odvolacieho konania.

5. Proti tomuto rozsudku, okrem výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol, podal včas odvolanie žalovaný dôvodiac ustanovením § 365 ods. 1 písm. d/, h/ C.s.p. (konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Vytkol prvoinštančnému súdu, že sa dostatočne nevysporiadal s jeho relevantnou právnou argumentáciou a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke zániku nároku z dôvodu úmrtia vinníka pri dopravnej nehode, čo je v rozpore s § 220 ods. 3 C.s.p. a tak zaťažil napadnuté rozhodnutie vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti a vo výsledku tak vec nesprávne právne posúdil. Vo svetle aktuálnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky platí, že vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, je podmienený tým, že ide o zásah neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu, R 128/201). Uviedol, že v danom prípade nie je sporné, že pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostného práva žalobcov v 1. až 4. rade bol vinník ako fyzická osoba - pôvodca, subjekt zásahu, preto im vznikol nárok výlučne voči vinníkovi. Pokiaľ by teoreticky pripustil, že nárok spadá aj pod rozsah krytia podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení, potom by mal vinník ako poistený v zmysle § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení právo, aby poisťovateľ (t.j. on) za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky a podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona by platilo, že poškodený (všetci žalobcovia), je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody (ktorý má voči osobe, ktorá škodu spôsobila, t.j. voči vinníkovi) priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Z uvedeného je bezpochyby zrejmé, že vo všeobecnosti platí, že nárok z titulu zásahu do osobnostného práva (nielen) existuje výlučne len jeden, a to voči vinníkovi (opäť vo všeobecnosti) ako priamemu pôvodcovi zásahu, ktorý sa dopustil porušenia § 11 Občianskeho zákonníka. Plnenia vzniknutého nároku sa však následne môžu poškodení už domáhať ako voči vinníkovi, tak aj voči poisťovateľovi buď individuálne alebo voči obidvom naraz, pričom plnenie môžu dostať iba raz. Načrtnuté by však platilo v prípade, pokiaľ by nárok ako taký existoval, čo však vzhľadom na konkrétny skutkový stav, keď vinník zomrel pri dopravnej nehode, ktorú zaviniel, neplatí. Poukázal na to, že fyzická osoba môže uplatniť niektoré z nárokov uvedených v § 13 Občianskeho zákonníka, ak je tu subjekt, ktorý zodpovedá za neoprávnený zásah do osobnosti. Týmto subjektom môže byť iná fyzická osoba, právnická osoba, štát alebo viac osôb (či už fyzických alebo právnických). Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona je osobne spätá s osobou, ktorá sa dopustila neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby, takže má osobný charakter, preto zaniká smrťou takejto osoby (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 16.8.2007, sp. zn. 30 Cdo 3169/2007) a v tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27.9.2005, sp. zn. 30 Cdo 1051/2005; uznesenie Vrchného súdu v Prahe zo dňa 6.4.1995, sp. zn. 1 Co 338/1994; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.4.2012, sp. zn. 3 Cdo 126/2011 a contrario rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.4.2009, sp. zn. 1 M Cdo 8/2007, uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 5015/2008. Z uvedených rozhodnutí a zákonných ustanovení jednoznačne vyplýva, že by bol povinný za vinníka plniť v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení, ak by táto povinnosť existovala aj u osoby samotného vinníka, resp. pokiaľ by takáto povinnosť prešla na inú osobu v dôsledku dedenia. Vzhľadom na skutočnosť, že takúto povinnosť (by) mal vinník len za svojho života a jeho úmrtím došlo bez ďalšieho k jej zániku, teda k zániku nároku, nemožno vyvodiť iný záver ako ten, že ak zanikol nárok ako taký, logicky zanikla aj povinnosť plniť i z jeho strany (žiadnym spôsobom, a to ani zákonom, ani súkromnoprávnym úkonom, nedošlo k prevodu alebo prechodu nároku zo zomrelého vinníka priamo na neho). On sám sa žiadneho zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. až 4. rade nedopustil, ani za predmetnú dopravnú nehodu nezodpovedá, ktorý záver je podporený samotnou skutočnosťou,

že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje až akýsi terciárny nárok v prípade obdobných nárokov, kde za daného skutkového stavu nemohlo byť všetkým žalobcom dané zadostučinenie ani ospravedlním zo strany vinníka, jeho odsúdením v trestnom konaní a podobne. Uvedenej jeho argumentácii sa síce prvoinštančný súd venoval v bode 8.4. napadnutého rozsudku, avšak na rozdiel od požiadavky na dôkladné odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sa obmedzil na prosté konštatovanie, že nakoľko v čase smrti vinníka poistenie zodpovednosti za škodu existovalo (nesporné, keďže predmetom poistenia je konkrétne motorové vozidlo, nie vinník), je samotné úmrtie vinníka bez relevancie k jeho povinnosti plniť, bez ďalších úvah a právnych záverov vo vzťahu k osobnostnému charakteru nároku, jeho nepodliehaniu dedeniu, inému prevodu alebo prechodu na neho, atď., čím vo výsledku vec nesprávne právne posúdil. Zopakoval, že poisteným v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení bol vinník, nie žalobcovia v 1. až 4. rade. Pokiaľ potom na mieste poisteného vinníka z dôvodu jeho úmrtia a osobnostného charakteru tohto nároku neexistuje zodpovednostný subjekt, neexistuje osoba, za ktorú by mohol byť zaviazaný plniť, de facto tak nastáva právny stav, že za vinníka a osobu zodpovednú za zásah do práv všetkých žalobcov je bez akejkoľvek zákonnej či zmluvnej opory označený on ako poisťovateľ, čo považuje za absurdné a neudržateľné. Pre prípad, ak by sa odvolací súd s uvedenými tvrdeniami nestotožnil, namietol výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Ako už uvádzal v priebehu konania, žiadnym spôsobom nespochybňuje intenzitu a charakter zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. až 4. rade., ku ktorému došlo výlučne v dôsledku konania vinníka, nie neho. Napriek uvedenému ale priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nepovažuje za primeranú a v súlade so zásadou proporcionality, nakoľko práve z dôvodu úmrtia vinníka došlo i k zániku možnosti, resp. povinnosti konajúceho súdu, pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, zohľadniť iné formy zadostučinenia, okolnosti, osobnostné, majetkové pomery na strane vinníka, čím je opäť argumentačne podložený jeho záver o zániku nároku. Odvolaciemu súdu preto navrhol rozsudok v napadnutých výrokoch zmeniť a žalobu zamietnuť.

6. Žalobcovia v 1. až 4. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že sa nestotožňujú s argumentáciou žalovaného, že z dôvodu úmrtia A. H., vinníka dopravnej nehody, zanikol aj ich nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a žalovanému tak nevznikla povinnosť plniť za poisteného, pretože ju považujú za nedôvodnú a naopak tvrdia, že v súvislosti s povinným zmluvným poistením sa kreuje poškodenému špecifický, originárny nárok voči poisťovateľovi na poskytnutie poistného plnenia vyplývajúci z osobitnej právnej úpravy, a to zákona č. 381/2001 Z. z. Majú za to, že vzťah vznikajúci z povinného zmluvného poistenia medzi poškodeným a poisťovateľom nemá akcesorickú povahu k hlavnému vzťahu medzi škodcom a poškodeným. Pre priznanie nároku z povinného zmluvného poistenia je irelevantný status poisteného (vinníka dopravnej nehody), pričom poisťovateľ má pri uplatnení nároku poškodeným rovnaké postavenie ako osoba, ktorá škodu spôsobila, ale nároky voči poisťovateľovi a škodcovi nie je možné stotožňovať (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.8.2014, sp. zn. 2 M Cdo/9/2013, R 71/2015). Uviedli, že je nevyhnutné rozlišovať medzi právom poškodeného na náhradu vzniknutej ujmy proti škodcovi a osobitným právom poškodeného na úhradu nároku z poistenia škodcu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 17.12.2009, sp. zn. 25 Cdo 895/2008). Ich tvrdenia verifikuje aj skutočnosť, že medzi škodcom a poisťovateľom nevzniká pasívna solidarita, pričom pri uplatnení nároku voči obojm subjektom sa jedná o dva rozličné dôvody plnenia, u škodcu ide o nárok na náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, proti poisťovateľovi o osobitné právo na plnenie za podmienok stanovených v zákone č. 381/2001 Z. z. Tento záver osvedčuje aj právna teória, ktorá konštatuje: „Nejde síce o solidárny záväzok (obdobne ako tomu je pri záväzku dlžníka a ručiteľa), nakoľko právnym dôvodom sú samostatné skutočnosti, ktorými sú, zodpovednosť za škodu, resp. dôvod na plnenie vyplývajúci priamo zo zákona.“ (in: JURČOVÁ, M.; PAVELKOVÁ, B.; NEVOLNÁ, Z.; OLŠOVSKÁ, A.; KRAJGO, J.: Občiansky zákonník pre prax. 2. diel. EUROUNION, Bratislava 2015, s. 3516). Práve priama uplatniteľnosť nárokov voči poisťovateľovi má zabezpečiť poškodenému zvýšenú ochranu, aby: „(...) právo na náhradu škody bolo garantované aj vtedy, ak poistený porušil poistnú zmluvu takým spôsobom, že by poisťiteľ vo vzťahu k nemu síce mohol odmietnuť plnenie z poistenia zodpovednosti, ale nemôže tak urobiť vo vzťahu k poškodenému.“ (in: dôvodová správa k zákonu č. 381/2001 Z. z.). Pokiaľ je poškodenému poskytnuté poistné plnenie aj v prípade nepoisteného alebo nezisteného motorového vozidla z garančného fondu, nepovažujú za racionálne, aby úmrtie vinníka dopravnej nehody malo za následok zánik poisťovateľa odškodniť legitímne nároky poškodeného vzniknuté v súvislosti s úrazom. Akceptovaním názoru žalovaného by sa popieral cieľ povinného zmluvného poistenia, ktorým, je poskytnúť poškodenému záruku, že okrem osoby zodpovednej za ujmu, je tu ešte iná osoba - poisťovateľ, ktorý mu poskytne poistné plnenie bez ohľadu na situáciu

(ochotu) škodcu kompenzovať vzniknuté nároky. Smrťou poisteného nedochádza k zániku poistného vzťahu a poškodený má naďalej voči poisťovateľovi nárok na úhradu preukázaných náhrad na náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy. Dokonca už predchádzajúca právna úprava v § 3 ods. 4 vyhlášky č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla určovala, že: „V prípade smrti poisteného alebo zániku právnickej osoby má poškodený priamo voči poisťovni právo, aby mu škodu nahradila v tom istom rozsahu, v akom by mu ju bola povinná nahradiť za poisteného, keby zostal nažive alebo keby právnická osoba nezanikla.“ Bolo by absurdné sa domnievať, že novou právnou úpravou, ktorá je výsledkom transpozície tzv. „motorových“ smerníc, by malo byť zhoršené postavenie osoby poškodenej dopravnou nehodou. Vzhľadom na prezentovanú argumentáciu je nesprávne tvrdenie žalovaného, že: „(...) pokiaľ zanikol nárok ako taký, logicky zanikla aj povinnosť plniť, a to aj zo strany žalovaného (keďže žiadnym spôsobom - ani zákonom, ani súkromnoprávnym úkonom - nedošlo k prevodu alebo prechodu nároku zomrelého vinníka priamo na žalovaného).“ Žalovaný si nedôvodne stotožňuje dva samostatné nároky. Poukázali na konanie vedené na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7 Co 376/2015, v ktorom odvolací súd k identickej námietke žalovaného uviedol: „Odvolací súd je toho názoru, že aj keď pri dopravnej nehode 20.9.2011 zomrel i vodič motorového vozidla, ktorý mal zároveň so žalovanou uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, táto okolnosť zánik povinnosti žalovanej plniť nespôsobuje,“ dovolanie komerčnej poisťovne proti citovanému rozsudku bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.1.2018, sp. zn. 7 Cdo 170/2016 odmietnuté. Obiter dictum ako poškodení v súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. riadne preukázali svoje nároky, tzn. zásah do ich interpersonálnych väzieb, čo žalovaný v odvolaní vôbec nespochybnil a namielol „len“ sumu priznanej peňažnej satisfakcie. Z dôvodu hospodárnosti odkázali na svoje odvolanie, zotrvali na odvolacom návrhu.

7. Žalovaný sa k odvolaniu, ani vyjadreniu žalobcov v 1. až 4. rade k jeho odvolaniu, nevyjadril.

8. Krajský súd v Bratislave, ako odvolací súd, rozsudkom zo dňa 27.1.2021, č. k. 15 Co 29/2020-334 (v poradí prvom), I. rozsudok Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 16.5.2019, č. k. 4 C 115/2014-264, vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 35.000,- €, v 2. rade sumu 35.000,- €, v 3. rade sumu 20.000,- €, v 4. rade sumu 20.000,- € v lehote do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a vo výroku, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol, potvrdil a vo výroku, ktorým žalobcom v 1. až 4. rade priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, zmenil tak, že žalobcom v 1. až 4. rade, každému, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; II. žiadnej zo strán nepriznal na náhradu trov odvolacieho konania právo.

9. Žalovaný podal dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.1.2022, č. k. 15 Co 29/2020-334; Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako dovolací súd, uznesením zo dňa 25.7.2023, sp. zn. 7 Cdo 101/2022, uvedený rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalovaný vo svojom odvolaní (č. I. 294) požadoval oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na emailovú adresu právneho zástupcu. Odvolací súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku v danej veci na svojej úradnej tabuli v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (č. I. 332), avšak v spise sa nenachádza doklad o tom, že toto oznámenie bolo právnenému zástupcovi žalovanej odoslané aj elektronickými prostriedkami. Uvedené nevyplýva ani z obsahu zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku pred odvolacím súdom zo dňa 27.1.2021 (č. I. 333), ani z pokynu predsedníčky senátu (č. I. 330). Za tejto situácie je možné konštatovať, že odvolací súd si vo vzťahu k žalovanému nerealizoval povinnosť vyplývajúcu z § 219 ods. 3 Cs.p. s odkazom na rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. R 9/2016, ktorá judikatúra je k ustanoveniu § 219 ods. 3 posledná veta C.s.p. Vyššie uvedený právny záver je súčasťou konštantnej rozhodovacej činnosti. Dovolací súd v preskúmvanej veci musel konštatovať, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodrжал procesný postup v zmysle § 219 ods. 3 posledná veta C.s.p., došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (pozri obdobne rozhodnutia sp.zn. 5 Cdo 14/2018, 5 Cdo 127/2018, 5 Cdo 58/2019, 5 Cdo 92/2019). Aktuálnu judikatúru predstavuje uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 28.1.2023, sp. zn. 7 Cdo 93/2022. Poukázal na čl. 142 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky s tým, že ustanovenie § 219 ods. 3 C.s.p. zabezpečuje realizáciu práva účastníka konania byť osobne prítomný na vyhlásení rozsudku vo svojej právnej veci. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu zabezpečiť jeho realizáciu postupom v súlade s ustanovením § 219 ods. 3 C.s.p. Ide o kogentné procesné ustanovenie, ktoré nemá iba poriadkový charakter. Z tohto dôvodu musí byť uplatňované

v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v súlade s článkom 142 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ako obligatórna náležitosť, ktorá musí byť splnená pred vyhlásením rozsudku. Ide o súčasť princípu verejného vyhlasovania rozsudku, ktorý je garantovaný ústavou. Preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.) s tým, že v ďalšom konaní je potrebné, aby súd vyhlásil rozsudok pri zachovaní procesného postupu podľa § 219 ods. 3 C.s.p.. Vzhľadom na povahu právnej vady „per se“, sa nezaoberal vecnou správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva rozhodnutie odvolacieho súdu (R 9/2016 bod 5., Rozhodnutie bolo publikované v ASPI pod číslom JUD1723440SK). V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách (tohto) dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

10. Odvolací súd, po zrušení rozsudku zo dňa 27.1.2021, č. k. 15 Co 29/2020-334 a vrátení veci na ďalšie konanie dovolacím súdom, opätovne preskúmal vec, súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolaní [§ 470 ods. 1, ods. 2, § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.s.p.], túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniam žalobcov v 1. až 4. rade a žalovaného nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 28. februára 2024; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu a ich právni zástupcovia upovedomení zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. až 4. rade náhradu nemajetkovej ujmy, potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) a keďže sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

11. Pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení. Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré teda nepochybne existovali v čase vyhlásenia jeho rozsudku. Odvolatelia v odvolaní neuvádzali podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

12. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Rozsudok obsahuje všetky náležitosti uložené ustanovením § 220 C.s.p. V konaní pred súdom prvej inštancie sa nevyskytla žiadna vada uvádzaná v ustanovení § 380 ods. 2 C.s.p., ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie a na ktoré by musel odvolací súd prihliadať.

13. Odvolací súd dôvodí k tomu, že žalovaný nebol elektronicky upovedomený o mieste a čase vyhlásenia prvého rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 27.1.2021 napriek jeho žiadosti, aby mu podľa § 219 ods. 3 C.s.p. bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na mail uvedený v tejto žiadosti, že tejto jeho žiadosti nevyhovel, pretože takúto požiadavku súčasne nevzniesli všetci žalobcovia. Okrem toho ustanovenie § 219 ods. 3 C.s.p., ktoré platí aj pre odvolacie konanie (§ 378 ods. 1 C.s.p.) uvádza, že vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (tento deň oznámenia možno súčasne považovať za deň doručenia oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku stranám sporu, ich zástupcom), nepochybne (o. i.) za účelom dostatočného času dostaviť sa na súd a vypočúť si verejné vyhlásenie rozsudku. Podobne je tomu v prípade nariadenia pojednávania, keď ustanovenie § 178 ods. 2 C.s.p. ukladá súdu predvolanie na pojednávanie doručiť stranám sporu, ich právny zástupcom tak, aby mali dostatok času na prípravu spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené zákonné dôvody, v neposlednom rade pri zachovaní rovnakého postavenia strán sporu (čl. 6 C.s.p.), potom odvolací súd zvolil rovnaký postup a všetkým stranám sporu rovnakým postupom, spôsobom, s rovnakými právnymi účinkami, oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámením na úradnej tabuli odvolacieho súdu a na webovej stránke odvolacieho súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

14. Po vrátení veci dovolacím súdom, odvolací súd znova prejednal nárok žalobcov v 1. až 4. rade o náhradu nemajetkovej ujmy a dospel k rovnakému záveru ako vo svojom prvom rozhodnutí, a to že

žalovaný je v konaní pasívne vecne legitimovaný a že boli splnené podmienky pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov.

15. Odvolací súd sa opätovne nestotožnil s tvrdeniami žalovaného uvedenými v jeho odvolaní, že prvoinštančný súd sa nevysporiadal s jeho relevantnou právnou argumentáciou a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke zániku nároku z dôvodu úmrtia vinníka pri dopravnej nehode, keď sa žiadneho zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. až 4. rade nedopustil a za predmetnú dopravnú nehodu nezodpovedá, pretože súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočným spôsobom odôvodnil, prečo považuje žalovaného za pasívne vecne legitimovaného v konaní s poukazom na rozhodovacia prax súdov v Slovenskej republike, s ktorým odôvodnením sa stotožňuje a na doplnenie ďalej uvádza. Rovnako ako prvoinštančný súd i odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý dňa 11.10.2016 prijal uznesenie sp. zn. III. ÚS 666/2016 týkajúce sa nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu, v ktorom sa konštatuje, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Povedané jednoduchou rečou, povinné zmluvné poistenie vinníka dopravnej nehody má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.7.2017, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016, ktoré bolo v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky uverejnené pod č. 8/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Tvrdenie žalovaného v odvolaní, že tým, že vinník dopravnej nehody zomrel, preto nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné uplatniť voči nemu, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné, pretože vinník dopravnej nehody mal uzavretú poisťovňu zmluvu na motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda u žalovaného a aj keď tento vinník pri dopravnej nehode zomrel, v čase vzniku škodovej udalosti, t. j. dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 3.8.2013, toto poistenie trvalo. Navyše zákon č. 381/2001 Z. z. prenecháva poškodenému právo, voči komu si uplatní svoj nárok na náhradu škody, môže tak urobiť priamo voči poisťovateľovi, prípadne voči poisťovateľovi aj poistenému. Tým, že poistený zomrel, žalobcovia v 1. až 4. rade uvedené zákonné oprávnenie využili a svoj nárok si uplatnili voči žalovanému ako poistiteľovi. Žalovaný vo svojom odvolaní poukazoval na rozhodnutia, ktoré boli v jeho prospech, teda podľa ktorých povinnosť poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy nemá, ale na túto otázku už dala najvyššia súdna autorita odpoveď (vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky), preto odvolací súd na rozhodnutia predložené žalovaným neprihliadol.

16. Odvolací súd sa stotožnil aj so správnym právnym posúdením súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom v 1., 2. rade, každému po 35.000,- € a žalobcom v 3., 4. rade, každému po 20.000,- €, s ktorým odôvodnením súhlasí. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (materiálnej satisfakcie) je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu je treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a podobne) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Všetci žalobcovia dostatočne preukázali existenciu citových väzieb medzi nimi a poškodenou, čo bolo preukázané aj svedeckou výpoveďou svedka B.. Vzhľadom na závažnosť zásahu s prihliadnutím na okolnosti prípadu, došlo v danom prípade k porušeniu práva na súkromie a rodinný život v značnej miere i s nárokom na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V konaní bolo preukázané, že pred nehodou dcéra žalobcov v 1., 2. rade a sestra žalobcov v 3., 4. rade s nimi spoločne viedla intenzívny rodinný život, boli na seba navzájom citovo naviazaní, mali harmonický, láskyplný vzťah. Následkom dopravnej nehody došlo k úmrtiu dcéry a sestry žalobcov v 1. až 4. rade, preto odvolací súd nemal najmenších pochyb o tom, ako aj vyplýva z vykonaného dokazovania, že v dôsledku takejto straty blízkeho človeka došlo k trvalému narušeniu citových a sociálnych väzieb medzi všetkými žalobcami a ich zomrelou dcérou. Psychický stres všetkých žalobcov je znásobený tým, že

prežívajú traumatické zážitky a pripomínajú si aká bola ich dcéra a sestra, ktorá zahynula pri dopravnej nehode. Súkromný život rodiny sa úplne zmenil, žalobca v 3. rade prestal navštevovať vysokú školu, uzavrel sa do seba, žalobca v 4. rade sa odsťahoval zo Slovenska do zahraničia. Odvolací súd ďalej uvádza, že výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, zákon neurčuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy a tak musí súd prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy i na okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. V danom prípade prišlo k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, keď výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva a v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6.3.2007, sťažnosť č. 43662/98 i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí zo dňa 9.10.2007, č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine a ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol. Žiadna suma priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je však aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy všetkým žalobcom je podľa odvolacieho súdu v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že priznaná nemajetková ujma súdom prvej inštancie v sume 35.000,- € pre každého rodiča, t. j. žalobcov v 1., 2. rade a v sume 20.000,- € pre každého súrodenca poškodenej, teda žalobcov v 3., 4. rade je primeraná a odvolacie námietky sporových strán týkajúcich sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy, považoval za nedôvodné. Odvolací súd pritom konštatuje, že celková výška náhrady nemajetkovej ujmy (110.000,- €) nepôsobí ani likvidačne na žalovaného.

17. K odvolacej námietke žalovaného o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 220 C.s.p., podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, ako aj jasne a výstižne vysvetliť ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Prvoinštančný súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, aj ako vec právne posúdil, a preto nie je možné napadnúť rozsudok považovať za arbitrárny alebo nepreskúmateľný, z dôvodu ktorého nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Podľa konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila. Je ale nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán sporu (napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

18. Odvolací súd k odvolacím námietkam o nesprávnych skutkových záveroch prvoinštančného súdu dodáva, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov), by sa malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Podľa ustanovenia § 191 C.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli sporové strany. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť; uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov a len vo výnimočných prípadoch zákon súdu ukladá určité obmedzenia pri hodnotení dôkazov (napríklad § 192, § 193, § 205 C.s.p.). Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 C.s.p. Sú

má povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanej veci súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj podrobne a presvedčivo odôvodnil; z odôvodnenia rozhodnutia presne, zrozumiteľne a určite vyplývajú v logickej nadväznosti a s hodnotiacou väzbou k jednotlivým dôkazom skutkové zistenia, ktoré v súhrne vytvárajú skutkový nálež súdu. Okolnosti namietané žalobcami v 1. až 4. rade v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov tak nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou prvoinštančného súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, tzn., aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami a ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov.

19. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne.

20. Žalovaný podal odvolanie voči napadnutému rozsudku v celom rozsahu, t. j. aj do výroku o náhrade trov konania, ale svoje odvolanie v tomto rozsahu vôbec neodôvodnil. Odvolací súd pripomína, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, a teda aj odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 C.s.p.). Odvolací súd aj napriek tomu zmenil podľa § 388 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým priznal žalobcom v 1. až 4. rade náhradu trov konania v plnom rozsahu, nakoľko pochybil, keď neurčil rozsah, v akom má každý zo žalobcov nárok na náhradu trov konania a nesprávne priznal všetkým žalobcom náhradu trov konania, namiesto priznania nároku na náhradu trov konania. V danom prípade každý zo žalobcov koná samostatne (nejde o nerozlučné spoločenstvo) a žalovaný by bez tohto určenia nevedel, v akom rozsahu má každému zo žalobcov zaplatiť náhradu trov konania. Aj keď súd prvej inštancie správne aplikoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania ustanovenia § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 C.s.p., nesprávne priznal žalobcom v 1. až 4. rade náhradu trov konania, namiesto priznania nároku na náhradu trov konania, keď rozhodovanie o náhrade trov konanie má dve samostatné fázy; prvou je rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania, o ktorom rozhodne súd bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí; druhou fázou je rozhodovanie súdneho úradníka súdu prvej inštancie, ktorý rozhoduje o výške náhrady trov konania samostatným uznesením po právoplatnosti skončenia veci. Z uvedených dôvodov preto každému zo žalobcov priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

21. O náhrade trov prvého a tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvého a tohto odvolacieho konania, keďže odvolaniu žalobcov v 1. až 4. rade nebolo vyhovené, takže úspešný bol v odvolacom konaní žalovaný a ani odvolaniu žalovaného nebolo vyhovené a tak v odvolacom konaní mali úspech všetci žalobcovia.

22. Vzhľadom k tomu, že žalovaný bol úspešný v dovolacom konaní, odvolací súd mu priznal podľa § 453 ods. 1, § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník

23. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

Postačovalo preto preskúmanie vecí na základe spisovej dokumentácie; pričom odvolatelia, t. j. strany sporu, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

24. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).